

інвестиційних проектів, що здійснюється на основі оцінки їх ефективності при забезпеченні послідовності проведення аналізу.

Список використаних джерел:

1. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: монографія / За ред. М.С.Пушкаря – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 268 с.
2. Семанюк В.З. Формування нових видів обліку та перспективи їх розвитку // Вісник ТНЕУ. – 2009.– Випуск 3. – С.12-116

Науковий керівник: к.е.н., доцент Семанюк В.З.

*Крупа Володимир,
студент групи РКМ-51*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ПРЯМИХ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

Стрімкий розвиток ринкових відносин, зростання конкуренції спонукає виробників до перегляду усталених стереотипів у підходах до формування виробничих витрат, які ґрунтувалися в основному на принципі збільшення виробництва продукції при пропорційному зростанні витрат ресурсів.

Реформування економіки України зумовило необхідність змін в методології і техніці ведення фінансового обліку, зокрема обліку прямих витрат на виробництво. Вони зафіксовані в законодавчих актах: Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Слід відмітити, що механізм реалізації виданих нормативних документів в багатьох випадках викликав суперечливі ситуації та необґрунтовано ускладнив систему фінансового обліку в цілому і прямих витрат на виробництво, зокрема. До того ж, досвід реалізації стандартів на практиці показав, що вони потребують методичного доопрацювання. Тому постає проблема розробки нових методичних підходів до обліку прямих витрат на виробництво, які повинні враховувати:

- відповідність національним стандартам бухгалтерського обліку;
- формування оптимального розміру прямих витрат на виробництво;

- максимальне поєднання вимог фінансового, управлінського та податкового видів обліку.

Вагомий внесок у дослідження проблем обліку прямих витрат на виробництво зробили такі вчені: Ф. Бутинець, В. Волковой, Е. Лакова, В. Дерій, М. Пушкар, Н. Іванова, О.Ролінський, С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук та інші [1,2,3,4,5,6].

Кризовий стан економіки спонукає вітчизняних підприємців шукати власні шляхи забезпечення ефективності господарювання, використовуючи при цьому реальну економічну ситуацію в країні. На першому етапі ринкової трансформації вітчизняної економіки основна увага надавалася процесам роздержавлення та приватизації майна державних підприємств, розвитку нових форм організації виробництва. В той же час питання забезпечення високого рівня ефективності господарювання залишається без належної уваги реформаторів. Це привело до того, що навіть ті підприємства, які вже пройшли етап приватизації і функціонують як підприємницькі структури, не забезпечують високих результатів господарювання. Рівень ефективності виробництва більшості підприємств низький.

З огляду на зарубіжний досвід питанням обліку прямих витрат виробництва на рівні підприємств постійно надається велика увага. При цьому за останні двадцять років у розвинутих країнах світу спостерігаються значні зрушення у сфері обліку витрат виробництва. Зокрема, в таких країнах як США, Франція, Німеччина, Японія на підприємствах сформувалась досить чітка система менеджменту, яка займається питаннями обліку, оцінки ефективності використання витрат на різних ділянках виробничих процесів, виробленням стратегії і тактики їх зниження. Величина витрат у багатьох випадках визначається як головний критерій у виборі варіантів розвитку підприємства.

У вітчизняній практиці більшість досліджень у сфері прямих витрат виробництва здійснені в умовах адміністративно-командної системи господарювання, коли основну увагу звертали на обґрунтування методів і форм їх обліку. Значною мірою це пояснюється тим, що в умовах державної економіки витрати виробництва виконували в основному пасивні функції в забезпеченні ефективності виробництва.

Основні завдання зниження прямих витрат доводились усім підприємствам у директивному порядку, що носило формальний, відірваний від реальної ситуації на підприємствах, характер. Підприємства намагалися приховати свої можливості зниження витрат виробництва, оскільки їх неможливо постійно знижувати без удосконалення виробничих процесів.

Нові умови господарювання ставлять нові вимоги до обліку витрат як з боку держави, так і власників підприємств. На першому етапі економічного реформування керівники і власники підприємств основну увагу звертали на підвищення цін на продукцію і досягнення на цій основі високих прибутків, а витрати виробництва залишалися незмінними. Більше того, підвищення самостійності підприємств у формуванні витрат виробництва і зниження контролю з боку держави за їх ефективним здійсненням сприяли необґрунтованому їх зростанню порівняно з іншими результатами господарювання. В кінцевому результаті це призвело до зниження ефективності господарювання.

Існує необхідність дослідження процесів зниження ефективності господарювання, виявлення причин, які гальмують реформування економіки, знижують ефективність реформ і результатів господарювання.

В першу чергу це стосується ефективності системи калькулювання, обліку і аудиту прямих витрат виробництва на підприємствах.

Витрати, як об'єкт управління та показник результативності діяльності підприємства, потребують постійного аналізу та контролю. Їх оперативний економічний аналіз дозволить оцінювати позиції підприємства на ринку і його конкурентні переваги, запобігти кризовим явищам. А скорочення витрат на основі виявлених резервів забезпечує контроль над витратами і дає можливість досягати як швидких результатів, так і довгострокового ефекту зниження витрат. Адже завдяки вмілому та розумному управлінню ресурсами досягається фінансова стабільність підприємства.

В умовах фінансової кризи набуває особливого значення аудит прямих витрат на виробництво. Аудитор повинен підтверджувати достовірність даних обліку та звітності, а також розробляти відповідні рекомендації щодо організації на підприємстві ефективної системи управління виробничими процесами, яка повинна призвести до скорочення прямих витрат.

У процесі проведення перевірки аудитор прагне сформулювати власну думку відносно повноти, точності, об'єктивності, наявності, часового визначення фактів господарського життя, належності господарюючому суб'єкту активів і пасивів (юридичних моментів), приміток до бухгалтерської звітності та належної класифікації.

Практика діяльності підприємства свідчить, що для виконання функцій аудиту прямих витрат на виробництво потрібно:

- створити умови для збереження матеріальних ресурсів;

- забезпечити приймання, зберігання і відпуск сировини та матеріалів необхідними приладами і технічними засобами;
- наказом по підприємству визначити відповідальних за приймання сировини і реалізацію готової продукції, за правильне та своєчасне оформлення документів і подання їх в бухгалтерію;
- розробити та затвердити норми прямих матеріальних витрат під час виробництва, забезпечити контроль за їх виконанням;
- забезпечити правильний облік прямих трудових витрат та інших прямих витрат на виробництво.

Пошук шляхів зниження прямих витрат виробництва в сучасних умовах слід розглядати як фактор підвищення прибутковості і ефективності роботи підприємств, забезпечення їх стабільності в ринковому середовищі, розширення можливостей внутрівиробничої реструктуризації відповідно до змін кон'юнктури ринку збуту продукції.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник/ Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2002. – 342с.
2. Волковой В.М. Международные стандарты бухгалтерского учета. Основные принципы конвертации/ В.М. Волковой, Е.В. Лакова. – М.: Аудитор, 2003.-180с.
3. Дерій В. Проблеми обліку витрат і доходів підприємства та перспективи їх вирішення в Україні/ В. Дерій // Бухгалтерський облік і аудит – 2008. – №4.-с. 18-21.
4. Іванова Н. А. Організація і методика аудиту. Навч. посіб./ Н. А. Іванова, О. В. Ролінський. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 216 с
5. Ковтун С. Управление затратами / С. Ковтун, Н. Ткачук, С. Савлук. – Х.: Фактор, 2007. – 272с. – ISBN 978-966-312-645-6.
6. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): Монографія/ М.С. Пушкар. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 423с.
7. Сучасні проблеми розвитку системи обліку в Україні: монографія / За ред. М.С.Пушкаря – Тернопіль: ТНЕУ, 2010. – 268 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Кулик Р. Р.